

มีอาการอย่างไรจึงคิดว่าเป็นโรคไตและระบบทางเดินปัสสาวะ

โดยพลอากาศตรี นายแพทย์อนุตตรจิตตินันท์

กรมแพทย์ทหารอากาศ

ไตเป็นส่วนหนึ่งของทางเดินปัสสาวะ มีหน้าที่สร้างปัสสาวะจากการกรองเอาของเสียและเกลือแร่ส่วนเกินจากเลือดที่ไหลผ่านไตปัสสาวะเมื่อผลิตจากไตแล้วจะผ่านมาทางท่อไตไปเก็บไว้ที่กระเพาะปัสสาวะเมื่อถึงเวลาที่เรารู้สึกว่าปัสสาวะกระเพาะปัสสาวะจะบีบตัวและหลอดของกระเพาะปัสสาวะจะเปิดออกทำให้ปัสสาวะไหลผ่านท่อปัสสาวะออกสู่ภายนอกหน้าที่สำคัญของไตนอกเหนือจากการขับของเสียที่เกิดจากการเผาผลาญสารอาหารต่างๆ และช่วยในการรักษาความปกติของน้ำและเกลือแร่ของร่างกายแล้ว ยังมีหน้าที่ในการสร้างสารที่ควบคุมความดันโลหิตและกระตุ้นการสร้างเม็ดเลือดแดงด้วยดังนั้นเมื่อไตทำงานลดลงมักเกิดปัญหาความดันโลหิตสูงและโลหิตจางร่วมด้วย

ไตเป็นอวัยวะที่อยู่ด้านหลังบริเวณบั้นเอว ทำให้คนทั่วไปเมื่อมีอาการปวดหลัง มักคิดว่าเป็นโรคไต แต่ความจริงแล้วอาการปวดหลังมักเกิดจากโรคของกล้ามเนื้อหรือกระดูกสันหลัง มากกว่าเกิดจากโรคไต โรคไตที่ทำให้ปวดหลังมักร่วมกับอาการอื่นหรือปัสสาวะผิดปกติร่วมด้วย อาการที่บ่งบอกว่าอาจเป็นโรคไตได้แก่

บวม

ทุกคนคงเคยมีการบวมมาบ้างการบวมส่วนใหญ่เป็นการบวมเฉพาะที่เช่นถูกแมลงกัดต่อยพukupข้าหลังเล่นกีฬาการบวมแบบนี้มักไม่รุนแรงอาการบวมจะดีขึ้นในเวลาไม่นานการบวมที่มีความสำคัญคือการบวมทั้งตัวระยะแรกอาจมีเพียงการบวมที่หน้าตาและหน้าอาจสังเกตเห็นว่าแหวนหรือรองเท้าคับขึ้นต่อมามีการบวมที่ขาและเท้าทั้งสองข้างถ้าบวมไม่มากอาจสังเกตเห็นแต่ถ้าลองใช้นิ้วกดที่หน้าแข้งสักครู่แล้วปล่อยจะมีรอยบุ๋มอยู่แสดงว่าบวมแน่นอนอาการบวมทั้งตัวมักเป็นอาการเริ่มต้นของโรคไต แต่อาจเกิดจากโรคหัวใจและโรคตับก็ได้ดังนั้นถ้ามีการบวมทั้งตัวควรรีบไปปรึกษาแพทย์เพื่อตรวจเช็คและอาจจำเป็นต้องเจาะเลือดตรวจปัสสาวะด้วยการซื้อยาขับปัสสาวะมารับประทานเองอาจช่วยให้อาการบวมหายไปได้แต่ถ้าไม่ได้มีผลรักษาโรคไตโดยตรงและอาจมีผลเสียจากยา รวมทั้งบดบังอาการของโรคทำให้การรักษาล่าช้าด้วย

ปัสสาวะเป็นเลือด

ปัสสาวะคนเราจะมีสีเหลืองใสอาจมีสีเข้มขึ้นเล็กน้อยถ้าดื่มน้ำน้อยถ้าปัสสาวะที่ออกมาสีออกแดงหรือเป็นแบบสีน้ำตาลเข้มมักแสดงว่ามีเลือดออกในทางเดินปัสสาวะถ้าจะให้แน่นอนว่ามีเลือดออกจริงหรือไม่จะต้องตรวจปัสสาวะดูหากมีปัสสาวะเป็นเลือดดังกล่าวควรรีบไปปรึกษาแพทย์เพราะอาจเกิดจากโรคต่างๆได้หลายอย่างเช่นนิ่วเนื้อของทางเดินปัสสาวะกระเพาะปัสสาวะอักเสบอุบัติเหตุกับทางเดินปัสสาวะหรือเส้นเลือดฝอยของไตอักเสบโรคเหล่านี้ถ้ารักษาตั้งแต่ระยะแรกจะได้ผลดีกว่าที่ทั้งไว้นาน

ปัสสาวะบ่อย

คนเราแต่ละคนจะมีความถี่บ่อยของการปัสสาวะแตกต่างกันขึ้นกับการฝึกหรือนิสัยส่วนตัวรวมทั้งปริมาณน้ำที่ดื่มและน้ำที่เสียไปทางเหงื่อกับอุจจาระการที่มีปัสสาวะบ่อยกว่าที่เคยเป็นอยู่อาจสังเกตได้ไม่ชัดเจนอาการที่ต้องนึกถึงว่ามีปัสสาวะบ่อยผิดปกติก็คือการตื่นขึ้นมาปัสสาวะตอนกลางคืนในคนปกติจะไม่ตื่นมาปัสสาวะในตอนกลางคืนบ่อยกว่าคืนละครั้งผู้ป่วยโรคไตเรื้อรังระยะแรกอาจมีปัสสาวะบ่อยขึ้น

อย่างไรก็ตามอาการปัสสาวะบ่อยมักจะไม่ได้อาจเกิดจากโรคไตแต่เกิดจากสาเหตุอื่น เช่น เบาหวาน เบาเจ็ดกระเพาะปัสสาวะอักเสบหรือการกินน้ำมากเกินไปดังนั้นถ้ามีอาการปัสสาวะบ่อยโดยเฉพาะถ้ามากกว่าวันละ3 ลิตรหรือตื่นมาปัสสาวะตอนกลางคืนควรรีบมาพบแพทย์

ปัสสาวะน้อยลง

โดยทั่วไปเมื่อเราดื่มน้ำมากปัสสาวะจะมากขึ้นเมื่อดื่มน้ำน้อยปัสสาวะก็จะน้อยลงเช่นกันแต่หากดื่มน้ำมากแต่ปัสสาวะไม่ออกมากตามหรือปัสสาวะไม่ออกเลยมักเกิดจากการทำงานของไตเสียไปหรือมีการอุดกั้นของทางเดินปัสสาวะดังนั้นเมื่อสังเกตว่าปัสสาวะน้อยลงให้ลองรับประทานน้ำเพิ่มขึ้นและสังเกตว่ามีปัสสาวะมากขึ้นหรือไม่หากยังคงมีปัสสาวะออกน้อยถึงแม้จะดื่มน้ำมากขึ้นแล้วควรรีบมาปรึกษาแพทย์เพื่อให้การรักษาโดยทันที

ปัสสาวะลำบาก

ขณะที่เราปัสสาวะ ไม่ควรมีอาการขัดแสบหรือปัสสาวะลำบากหากมีอาการดังกล่าวอาจเกิดจากโรคของกระเพาะปัสสาวะหรือท่อปัสสาวะโดยเฉพาะการตีบตันของบริเวณกระเพาะปัสสาวะส่วนล่างหรือการตีบของท่อปัสสาวะเช่นนิ่วกระเพาะปัสสาวะอักเสบท่อปัสสาวะอักเสบหรือตีบตันและต่อมลูกหมากโตในผู้ชายหากมีอาการปัสสาวะลำบากควรรีบมาปรึกษาแพทย์เพื่อให้การวินิจฉัยและรักษาโดยทั่วไปมักจำเป็นต้องตรวจปัสสาวะหรือตรวจพิเศษเพิ่มเติม

ปัสสาวะเล็ดราด

ร่างกายจะควบคุมให้เรากลั้นปัสสาวะไว้ได้จนกว่าจะถึงเวลาที่เหมาะโดยส่วนของกระเพาะปัสสาวะที่ต่อกับท่อปัสสาวะจะมีหูรูดบีบไว้ไม่ให้ปัสสาวะเล็ดราดเมื่อมีปริมาณของปัสสาวะมากขึ้นเต็มกระเพาะปัสสาวะแล้วกระเพาะปัสสาวะก็จะบีบตัวพร้อมกับหูรูดจะขยายออกทำให้ขับปัสสาวะออกมาหากมีความผิดปกติของหูรูดดังกล่าวทำให้หูรูดไม่ทำงานทำให้ไม่สามารถเก็บปัสสาวะไว้ได้อาการปัสสาวะเล็ดราดพบได้บ่อยในผู้หญิงโดยเฉพาะคนที่คลอดลูกหลายคนทำให้เกิดการหย่อนยานของมดลูกหรือที่เรียกว่ากระบังลมหย่อนนอกจากนั้นอาจเกิดจากการอักเสบของกระเพาะปัสสาวะหรือเนื้องอกของอวัยวะต่างๆที่อยู่ใกล้กับหูรูด